

Sotsiaalkaitseministri 30. jaanuari 2019. a määruse nr 2 „Sotsiaalkindlustusameti põhimäärus“ muutmise määruse seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrusega muudetakse sotsiaalkaitseministri 30. jaanuari 2019. a määrust nr 2 „Sotsiaalkindlustusameti põhimäärus“ (edaspidi *määrus*).

Muudatuste peamine eesmärk on optimeerida Sotsiaalkindlustusameti (edaspidi SKA) struktuuri ja toimimist, võttes kasutusele teenusepõhise juhtimise põhimõtted, ja tugevdada seeläbi ressursside strateegilist kasutamist. Teenusepõhine juhtimine tähendab, et teenuse loomisel või pakkumisel seatakse esikohale teenust saav inimene, et temani jõuaksid terviklikult läbimõeldud, paremad ja kulutõhusamad teenused. Muudatused SKA struktuuris ja töökorralduses (muutuvad osaliselt osakondade nimetused ja põhiülesanded) aitavad tal saavutada oma peamisi eesmärke: pakkuda kvaliteetseid teenuseid, tagada jätkusuutlikkus ning luua usaldusväärne ja kompetentne organisatsioon, mis toetab Eesti inimeste heaolu.

1.2. Määruse ettevalmistaja

Määruse muudatuste ettepaneku on ette valmistanud SKA.

Määruse ja seletuskirja on koostanud Sotsiaalministeeriumi riigi teenuste juht Merlin Murumets (5917 0157; merlin.murumets@sm.ee) ja õigusosakonna peaspetsialist Kristiina Kaasik (5913 9345; kristiina.kaasik@sm.ee).

Määruse on keeleteoimetanud Rahandusministeeriumi ühisosakonna dokumendihaldustalituse keeleteoimetaja Virge Tammaru (5919 9274; virge.tammaru@fin.ee).

1.3. Märkused

Määrus on seotud Riigikogu menetluses oleva lastekaitseseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga 427SE¹, millega määratletakse SKA roll ja ülesanded vanemlust toetavate tegevuste rakendamisel ja elluviimisel.

Määrusega muudetakse sotsiaalkaitseministri 30. jaanuari 2019. a määruse nr 2 „Sotsiaalkindlustusameti põhimäärus“ kehtivat redaktsiooni (RT I, 17.09.2022, 2).

Määrus ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

2. Määruse sisu ja võrdlev analüüs

Määrus koosneb kahest paragrahvist, millest esimeses sätestatakse põhimääruse muudatused ja teises määruse jõustumine.

Paragrahvi 1 punktiga 1 muudetakse põhimääruse § 6 punkti 6 sõnastust ja täpsustatakse SKA ülesandeid. Lepitusteenust nimetatakse 01.04.2023 jõustunud ohvriabi seaduse kohaselt vahendusteenuseks ning see on üks kaheksast ohvriabiteenusest ehk kuulub ohvriabiteenuste hulka, mistõttu on korrektne sõnastada ohvriabi- ja lepitusteenuse korraldamise ülesanne ohvriabiteenuste korraldamiseks.

Paragrahvi 1 punktiga 2 täiendatakse põhimääruse § 6 punktiga 17³, milles määratakse SKA ülesandeks sotsiaalhoolekande ja hüvitiste toimepidevuse edendamine. SKA ülesanne

¹ <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/03aee7a7-9111-4ac8-ad6a-142b4816eaca/lastekaitseseaduse-ja-teiste-seaduste-muutmise-seadus/>

sotsiaalvaldkonnas on kohalike omavalitsuste ja sotsiaalhoolekandeteenuse osutajate nõustamine toimepidevuse ja kriisivalmiduse tagamiseks, sealhulgas riskianalüüside ja kriisiplaanide koostamisega seonduv nõustamine, hindamismetoodikate väljatöötamine, näidismallide ja juhendite loomine, seminaride ja koolituste korraldamine, samuti SKA enda ja tema osutatavate teenuste toimepidevuse tagamine kriisides – kriisijuhtimises osalemine regionaalsete kriisikomisjonide kaudu ja kriisi korral kriisi juhtiva asutuse kriisistaabi töös.

Paragrahvi 1 punktiga 3 muudetakse põhimääruse § 7 lõike 4 sõnastus senisest üldisemaks, mis võimaldab peadirektoril võtta enda alluvusse teenistusse ka teise ametinimetusega teenistujaid kui seda on nõunikud, juhid, abid ja teised spetsialistid.

Paragrahvi 1 punktiga 4 muudetakse põhimääruse § 8 sõnastust ning täpsustatakse SKA struktuuri ja struktuuriüksuste põhiülesandeid. Teenusepõhisele juhtimisele üleminekul jaotatakse tegevused osakondade vahel vastavalt sihtrühmadele ning osakonna teadmiste ja oskuste, et võimaldada spetsialiseerumist ja tõhusamat teenuseosutamist. Üht sihtrühma puudutavad teenused koondatakse ühte osakonda, et omada terviklikku vaadet ja võimaldada teenuste süsteemset arendamist. SKA 11 osakonnast jääb alles kümme.

Erivajadusega inimeste heaolu osakond tegeleb elukaareülese puudega inimeste puude raskusastme tuvastamise ja sotsiaaltoetuste taotluste menetlemisega, sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse korraldamisega, abivahendite võimaldamisega ja erihoolekandeteenuste korraldamisega. Osakonna uus nimetus annab SKA klientidele ja koostööpartneritele senisest selgemalt edasi osakonna vastutusvaldkonna.

Kliendisuhete osakonda lisandub pensionide, perehüvitiste ja piiriülese sotsiaalkindlustuse valdkonna menetluste läbiviimine. Muudatus tagab, et kliendi teekond taotlusest otsuseni on senisest sujuvam ja selgelt hallatud. Taotluste vastuvõtmise ja menetlemise tööprotsesside ühendamise vähendab dubleerimist ja parandab efektiivsust, mis toob kaasa väiksema ajakulu ja kulude vähenemise. Osakonna tööks jääb jätkuvalt teabehalduse, kliendihalduse ja arhiivitöö korraldamine.

Laste heaolu osakond korrastab oma olemasolevat struktuuri, sinna lisanduvad ohvriabi ja ennetusteenuste osakonnast mitmekülgse abivajadusega laste teenused ja projektid ning Tervise Arengu Instituudist vanemluse valdkond, samuti suureneb teenuste arenduse fookus. Muudatus toob lastekaitseteemad ühte osakonda kokku, mis loob võimaluse mõjusamalt ja efektiivsemalt jõuda lastekaitsetöö keskmises olevate sihtrühmade abistamiseni ning parandada Eesti laste ja lapsevanemate heaolu. Senisest rohkem tähelepanu pööratakse väärkoheldud ja vägivallaohvritest lastele, erivajadusega lastele ja teistele lastekaitsetöö sihtrühmadele. Kasvab arendusvõimekus, mis tagab, et lastekaitsetöö ja -teenuste kvaliteedi parandamiseks ja lastekaitsetöö sihtrühmade toetamiseks kasutatakse parimaid kaasaegseid teadmisi ja oskusi.

Ohvriabi osakond keskendub pärast lastele mõeldud teenuste liikumist laste heaolu osakonda kuriteo-, vägivalla- ja kriisijuhtumite ohvritele toe pakkumisele, täpsustuvad osakonna nimetus ja struktuur, et teenused jaotuksid loogilisemalt ning teenuste juhtimise struktuur toetaks uue ohvriabi seaduse ja kriisiülesannetega seatud eesmärkide saavutamist. Muudatus võimaldab osakonnal keskenduda täiel määral riikliku ohvriabi korraldamisele ja ohvriabiteenuste arendamisele ning seada suurem fookus täisealiste ohvrite sihtrühmale.

Sotsiaalhoolekande toimepidevuse osakonda koonduvad kohalike omavalitsuste ja sotsiaalhoolekandeteenuse osutajate võimestamine sotsiaalhoolekande korraldamisel, sealhulgas nõustamine toimepidevuse ja kriisivalmiduse tagamiseks ning rändega seotud teenuste korraldamine. Kohalike omavalitsuste võimestamisega seotud teadmiste ja oskuste koondamine ühte struktuuriüksusesse loob senisest sidusama teemakäsitlemise ning tagab kohalikele omavalitsustele senisest seostatuma ja tugevama partnerluse. Selleks loob osakond kohalike omavalitsuste sotsiaalhoolekandeteenustest ja teenuseosutajatest olupildi ja hoiab selle ajakohasena. Osakond arendab kohalike omavalitsuste sotsiaalhoolekandeteenuseid, sealhulgas sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris ning loob registri andmetele tuginevaid statistilisi

aruandeid kohalikele omavalitsustele ja ministeeriumile. Osakond töötab välja kohaliku omavalitsuse sotsiaalhoolekandeteenuste kvaliteedinõuded ja hoiab need ajakohasena. Osakond toetab ameti enda teenuste omanikke teenuste toimepidevuse tagamisel.

Arendusosakonda liiguvad pensionide ja perehüvitiste teenuste arendamine ja sotsiaalkindlustuse koordineerimine. Muus osas jäävad arendusosakonna ülesanded samaks, milleks on SKA hallatavate infosüsteemide arendamise juhtimine, infoturbenõuete täitmise korraldamine, statistiliste aruannete ning sotsiaalvaldkonna analüüside ja prognoosimudelite koostamine.

Finantsosakonnast liiguvad ära sissenõudmise ja halduse valdkond, mis annab osakonnale võimaluse keskenduda ainult finantsvaldkonnale. Finantsosakonna ülesanneteks jäävad SKA eelarve juhtimine, finantsarvestuse pidamine ning pensionide ja hüvitiste väljamaksete korraldamine.

Kommunikatsiooniosakonna ülesanne on jätkuvalt SKA sise- ja väliskommunikatsiooni korraldamine.

Personali- ja haldusosakond tegeleb jätkuvalt personalitöö korraldamise ja arendamisega ning teenistujate koolituste ja arengu toetamisega. Osakonna ülesandeks on ka SKA kui täiendkoolitusasutuse rolli toetamine, sealhulgas pädevuse piires sotsiaalvaldkonna täiendkoolituste korraldamine. Osakonda liiguvad haldusküsimused, võttes suuremasse fookusesse töökeskkonna, teenistujate vajadustega arvestamise ning rohelise kontori loomise ja hoidmise.

Õiguse ja järelevalve osakonnast liigub KOV-i nõustamistalitus sotsiaalhoolekande toimepidevuse osakonda. Osakonnaga liitub sissenõudmiste meeskond, kelle korraldada on alusetult tehtud sotsiaalkaitsekulutuste tagasinõudmine ja riigile üle läinud kuriteoga tekitatud kahju nõuete sissenõudmine. Sissenõudmiste meeskonna liitmine õiguse ja järelevalve osakonnaga tagab õigusaktide ühetaolise rakendamise, selgema menetluse ja osakonnasisese kiire infovahetuse sissenõuete alusel tekkinud vaidluste lahendamisel. Osakonda jääb alles SKA õiguslaste küsimustega tegelemine, järelevalve tegemine ja tegevuslubade menetlemine.

Osakondade detailsemad ülesanded kinnitatakse iga osakonna põhimääruses.

Paragrahvi 1 punktiga 5 täiendatakse põhimääruse § 10 lõikes 1 peadirektori ülesandeid. Peadirektori pädevuses on esitada ministrile kinnitamiseks SKA tulude ja kulude eelarve. Kinnitatud eelarve täpse ja otstarbeka täitmise eest vastutab peadirektor, kes kinnitab ka SKA eelarve jaotamise.

Paragrahvi 2 kohaselt jõustub määrus 2025. aasta 1. jaanuaril. Selline jõustumisaeg võimaldab teha osakondade ümberkorraldamiseks vajalikud ettevalmistused.

3. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus ei ole puutumuses Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

SKA põhimääruse puhul on tegemist siseaktiga. Määruse rakendamisega ei kaasne otseseid mõjusid Eesti sotsiaal-demograafilise olukorrale, majandusele, loodus- ja elukeskkonnale, riigi julgeolekule ja välissuhetele, kohaliku omavalitsuse korraldusele ega regionaalarengule. Mõningane mõju on Tervise Arengu Instituudile, sest alates 01.01.2025. a läheb vastutus vanemluse valdkonna eest üle SKAle, kogu eelarvega 938 401 eurot.

Eelnõul on positiivne mõju SKA töökorraldusele. Muudatused on otseselt seotud SKA igapäevase tööga, kuna eelnõuga täpsustatakse ameti struktuuri ja struktuuriüksuste põhiülesandeid.

Muudatustega parandatakse SKA töökorraldust ja tõhustatakse juhtimist. Asutusesisese töökorralduse ja juhtimise muutmine aitab tagada SKA tõhusama toimimise ja tegevusvaldkonnast tulenevate ülesannete kvaliteetse täitmise. Muudatuste sihtrühm on osade SKA osakondade ametnikud ja töötajad.

Ebasoovitavate mõjude risk puudub.

Kuna määruse mõju ei ole oluline, pole vaja koostada Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri” § 65 lõike 2 kohast mõjude analüüsi aruannet.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määrus mõjutab otseselt SKA tööd, kuna määrusega muudetakse ameti struktuuri. Muudatustega seoses vaadatakse üle osakondade põhimäärused ja ametijuhendid ning toimub sisemine ametikohtade ümberkujundamine. Vastavad muudatused viiakse ellu seaduses sätestatud alustel ja korras.

Määruse rakendamisega ei teki riigieelarvele täiendavat tulu ega kulu, kuna struktuurimuudatused tehakse SKA eelarve piires ja need ei nõua täiendavaid eelarvevahendeid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2025. a.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Käesolev eelnõu reguleerib üksnes SKA sisemist töökorraldust. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement” § 6 lõikest 1 ei tule eelnõu teiste ministeeriumitega kooskõlastada, kui neile ei ole eelnõus ette nähtud kohustusi või kui eelnõu ei puuduta nende valitsemisala või ülesandeid.